

Posudek vedoucího bakalářské práce

Marek Vašina: *Estetické implikace Wittgensteinových úvah o paradoxu řízení se pravidlem*

Bakalářská práce Marka Vašiny s názvem *Estetické implikace Wittgensteinových úvah o paradoxu řízení se pravidlem* se věnuje zásadnímu filozofickému tématu, které propojuje debaty podnícené některými Wittgensteinovými vhledy zachycenými v jeho pozdních textech s interpretacemi určitých částí Kantova projektu transcendentální filozofie. Tímto tématem je otázka, co to znamená pravidlo či osvojení si pravidla a řízení se pravidlem. Předkládaná práce si klade za cíl na základě interpretací obou těchto zdrojů vykázat nejen jejich myšlenkovou souvislost, ale také jejich důsledky pro teorii estetického souzení.

Práce je formálně i tematicky rozdělena do tří hlavních částí. V první části jsou představeny Wittgensteinovy úvahy o řízení se pravidlem prostřednictvím vlivné interpretace Saula Kripkeho. Druhá část je pak věnována oddílům o problematice soudnosti a schematismu z Kantovy *Kritiky čistého rozumu*. Zde se práce významně opírá o interpretaci Kantovy filozofie od Rogera Scrutona. Třetí část se pak snaží zřetelněji prezentovat shodnou tendenci v obou doposud představených úvahách a naznačit jejich vztah k esteticky relevantním tématům. To se děje na půdorysu interpretace textů obou zmíněných autorů, kterou nabídl v osmdesátých letech minulého století anglický filozof David Bell.

Za hlavní přednost práce lze bezpochyby považovat skutečnost, že se podařilo udržet jednotící tematickou linii textu a celek působí soudržně. Zároveň je práce psána jasným stylem, který umožňuje dobrou orientaci ve výkladu. Z jednotlivých částí pak považuji za nejzdařilejší první kapitolu, kde autor projevuje dostatečně jistou kontrolu nad zdrojovými texty, které bezesporu patří k interpretačně velmi náročným. Výklad problematiky řízení se pravidlem (a související argumentace proti možnosti soukromého jazyka) je soustředěný a nabízí čtenáři dostatečně systematické uvedení do problematiky. I po stylistické a gramatické stránce se jedná o kapitolu nejvycizelovanější (byť i zde narazíme na dílčí nedostatky, např. druhý citát z *Filosofických zkoumání* na s. 20 je chybně reprodukován).

Nicméně, práce vykazuje i některé problematické aspekty, které bych shrnul v následujících třech výhradách. Nejobecnější z nich se týká deklarovaného záměru práce. Přestože text nabízí souvislý výklad zvolené problematiky, jeho průběžné směřování k završení celé diskuse v podobě vyvození esteticky relevantních důsledků si musí čtenář po větší část četby pouze domýšlet. Úvod v tomto ohledu žádná vodítka nenabízí a jinak tomu není ani v případě prvních dvou kapitol. U nich je pouze zřejmé, že sledujeme obdobnou problematiku u dvou významných postav moderní filozofické tradice, ale vztah k estetickým tématům není ani naznačen.

Dále, vzhledem k tomu, že se práce vypořádává se dvěma velmi náročnými filozofickými koncepcemi, nevyhnutelně muselo dojít ve výkladu ke schematizaci prezentovaných postojů. Zatímco v případě představení Wittgensteinovy a Kripkeho filozofie se podařilo parafráze jejich textů udržet v hranicích přijatelného zjednodušení, ve druhé a třetí kapitole je výklad již mnohdy příliš zkratkovitý a mnohdy se opírá spíše o fráze, které by však bylo zapotřebí dále interpretovat. Zejména ve třetí kapitole, kdy má celý výklad dospět ke svému završení v podobě vyvození esteticky relevantních důsledků z obou představených úvah, práce nabízí jen parafráze některých Bellových výroků bez podrobnější argumentace. Například velmi nezřetelným zůstává vztah mezi běžnými momenty poznání či rozpoznávání a estetickou

zkušeností. Práce zde hovoří o „modelu pro popsání momentu poznání jako estetické zkušenosti“ (s. 41) či o „prvotním poznání, jež pojmáme jako estetické porozumění,“ které „se stává neoddělitelnou součástí naší objektivity a pravidelnosti,“ nebo je zde souzení identifikováno s „racionálně slepou estetickou zkušeností“ (s. 44). Tyto výroky jsou bez dalšího vysvětlení příliš silné a stírají rozdíl mezi estetickou a mimoestetickou zkušeností. V rámci obhajoby by bylo příhodné se k tomuto momentu práce vyjádřit.

Zároveň s vyšší mírou schematičnosti výkladu v druhé polovině práce (druhá a třetí kapitola) jde ruku v ruce i postupně zhoršující se úroveň stylistická a gramatická. Zatímco v první kapitole na gramatické nedostatky či nedostatky v interpunkci narazí čtenář zřídka, ve druhé a zejména ve třetí kapitole čtenost chyb narůstá (chybějící zvrtná zájmena, interpunkce, shoda podmětu s přísudkem). Z výše řečeného tedy vyplývá, že práce vykazuje určitou nevyrovnanost jak v rozsahu (první kapitola zabírá svým rozsahem polovinu celé práce), preciznosti výkladu, tak i ve stylistické a gramatické úrovni. Především třetí část by si zasloužila více pozornosti.

Práce byla od okamžiku schválení tématu opakovaně konzultována a autor postupně zohledňoval většinu připomínek školitele. Bohužel, před odevzdáním byla práce konzultována po mnohaměsíční přestávce již pouze jednou. V tu dobu byly její druhá a třetí kapitola stále spíše jen ve fázi nárysu a absence možnosti se nad těmito oddíly opakovaně scházet se patrně negativně projevila ve zmiňované rozsahové i kvalitativní asymetričnosti celé práce.

S ohledem na výše uvedené poznámky navrhuji bakalářskou práci Marka Vašiny s názvem *Estetické implikace Wittgensteinových úvah o paradoxu řízení se pravidlem* k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat jako **velmi dobrou**.

Štěpán Kubalík